2nd International Symposium on Social Science and Educational Research (ISCER , 2018)

2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER VE EĞİTİM ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

FULL PAPER
PROCEEDINGS BOOK

22-23-24 October 2018
Konya , TURKEY

PALET YAYINLARI

2nd International Symposium on Social Science and Educational Research (ISCER, 2018)

2. ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER VE EĞİTİM ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

FULL PAPER PROCEEDINGS BOOK

22-23-24 OCTOBER 2018 KONYA,
TURKEY

ISBN: 978-605-7600-03-5

Konya, 2018

PALET YAYINLARI

Mimar Muzaffer Cad. Rampalı Çarşı No: 42 Meram / Konya
Tel. 0332 353 62 27

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCI SERTİFİKASI: 10418

Web: www.paletyayinlari.com.tr

Dear participants,

We held The Second International Social and Educational Sciences Symposium, which we organized in collaboration with Necmettin Erbakan University, during 22nd, 23rd and 24th of October 2018 in Konya.

Konya, which hosted many civilizations throughout its history of thousands of years, is one of the oldest settlements in the world. As an important trade and accommodation centre of the ancient Silk Road, this historic city, which has created significant effects in Anatolia, is of a special value and importance since it is the settlement where many scholars, poets and artists lived, such as the worldwide known Muslim philosopher Mevlana Celaleddin Rumi. We would like to inform you that we are happy to hold our Symposium in the ancient capital city and the cradle of civilizations, Konya, and it will be a pleasure for us to welcome you in our city bearing the traces of a rich cultural heritage.

The main theme of the symposium is "Human Society and Education in the Changing World". This symposium aims to bring scientists, researchers, teachers and students together to share their knowledge through workshops, oral presentations, posters and exhibitions. You can send your original work that has not been previously submitted or published in any event or journal using the submission button.

We believe that The Second International Social and Educational Sciences Symposium, which we have organized taking into account the importance of the researches done in the fields of Social and Educational Sciences in creation of individuals and societies that can adapt to rapidly changing conditions of today's world, will make important contributions to the academic world. We would like express our gratitude and respect to all our partners who have contributed to the creation of this scientific activity in particular to those who have shared their valuable knowledge and experience through both oral and written poster presentations.

ISCER-2018, abstracts will be published as "Abstract e-Book" before the symposium. In addition, the papers will be published (upon the author's request) in the "Full Text e-Book" or JILSES (The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences) on condition that they have been converted to the article format and accepted by the referees.

ISCER Organizing Committee

Prof. Dr. Ercan YILMAZ

President of Symposium

Değerli katılımcılar,

Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Pedagoji Akademi işbirliğiyle düzenlendiğimiz 2.Uluslarası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Sempozyumu'nu 22-23-24 Ekim 2018 tarihleri arasında Konya'da gerçekleştirdik.

Binlerce yıllık tarihi içinde pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Konya dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biridir. Tarihi İpek Yolunun önemli ticaret ve konaklama merkezlerinden biri olarak Anadolu'da önemli etkiler yaratan bu kadim şehir, dünyaca ünlü mutasavvıf Mevlana Celaleddin Rumi gibi pek çok âlim, şair ve sanatçının yetiştiği yer olması nedeniyle ayrı bir değer ve önem taşır. Sempozyumumuzu medeniyetler beşiği ve tarihi bir başkent olan Konya'da yapmaktan ve sizleri bu zengin kültürel mirasın izlerini taşıyan şehrimizde ağırlamaktan mutlu duyduğumuzu bildirmek isteriz.

Sempozyumun ana teması "Değişen Dünyada İnsan Toplum ve Eğitim" olarak belirlenmiştir. Bu sempozyum bilim insanları, araştırmacılar, öğretmenler ve öğrencileri çalıştaylar, sözlü sunumlar, posterler ve sergiler vasıtasıyla bilgilerini paylaşmak üzere bir araya gelmiştir.

Hızla değişen dünya koşullarına uyum sağlayabilen bireyler ve toplumların oluşumunda Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri alanında yapılan araştırmaların önemini dikkate alarak düzenlediğimiz 2. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Sempozyumu'nun akademik dünyaya önemli katkılar yapacağına inanıyoruz. Gerek sözlü, gerekse poster sunumlarıyla değerli bilgi ve deneyimlerini paylaşan katılımcılarımız başta olmak üzere, bu bilimsel etkinliğin gerçekleşmesinde katkısı olan tüm paydaşlara teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

ISCER Düzenleme Kurulu Adına

Prof. Dr. Ercan YILMAZ

Sempozyum Başkanı

BİLİM KURULU

Prof.Dr. Bilal KUŞPINAR
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Prof.Dr. David LEAT
(Newcastle Üniversitesi)

Prof.Dr. Ercan YILMAZ
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Prof.Dr. Nazan TUTAŞ
(Ankara Üniversitesi)

Prof.Dr. Hüseyin IZGAR
(Bayburt Üniversitesi)

Doç.Dr. Levent ERASLAN
(Kırıkkale Üniversitesi)

Dr. Dwi A. Yuliantoro
(School of Government and Public Policy, Indonesia)

Yrd. Prof. Dr. Muhammad AKRAM
(University of Education, Pakistan)

Doç.Dr. Levent ERASLAN
(Kırıkkale Üniversitesi)

Doç.Dr. Mehmet ÖZBAŞ
(Erzincan Üniversitesi)

Doç.Dr. Trayan POPKOCHEV
(Sout-West University)

Doç. Dr. Tsung-Hau JEN
(National Taiwan Normal University)

Doç. Dr. Hossein Khoshbaten
(Sarab Üniversitesi, İRAN)

Doç.Dr. Uçman ERGÜN
(Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Doç.Dr. Veli Toptaş
(Kırıkkale Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Behçet ÖZNACAR
(Yakın Doğu Üniversitesi)

Yrd. Prof. Dr. Seung-Hwan HAM
(Hanyang University, South Korea)

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERGÜN
(Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Dr.İbrahim ÇETİN
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Suat ÇAPUK
(Adıyaman Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Alpaslan SULAK
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Z. Zuhal GÜVEN
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Kuan-Ming CHEN
(National Taiwan Normal University)

Doç. Dr. Kemale Guliyeva
(Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi)

Doç. Dr. Enver Abbasov
(Azerbaycan Respublikası Tehsil İnstitutu)

Prof. Farrukh Rustemov
(Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi)

Sempozyum Onursal Başkanı

Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER
(Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü)

Başkan

Prof. Dr. Ercan YILMAZ
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Mehmet ÖZBAŞ
(Erzincan Üniversitesi)

Doç.Dr. Uçman ERGÜN
(Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Doç. Dr. Tsung-Hau JEN
(National Taiwan Normal University)

Dr. Dwi A. Yuliantoro
(School of Government and Public Policy, Indonesia)

Yrd. Prof. Dr. Muhammad AKRAM
(University of Education, Pakistan)

Yrd. Prof. Dr. Seung-Hwan HAM
(Hanyang University, South Korea)

Prof. Farrukh Rustemov
(Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi)

Prof. Dr. Olga Pilli
(Girne Amerikan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Selma DURAK ÜĞÜTEN
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. İbrahim ÇETİN
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Erdal BAYRAKCI
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Behçet ÖZNACAR
(Yakın Doğu Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Alpaslan SULAK
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Z. Zuhal GÜVEN
(Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Kuan-Ming CHEN
(National Taiwan Normal University)

Dr. Cengiz ÇELİK
(Selçuk Üniversitesi)

Doç. Dr. Kemale Guliyeva
(Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi)

Doç. Dr. Enver Abbasov
(Azerbaycan Respublikası Tehsil İnstitutu)

Turkey in the World of Education 1

Dünya Eğitiminde Türkiye..... 7

Toplumsal Sorunlara Mehmet Akif'in Perspektifinden Bakmak..... 14

Multiliteracies: A New Pedagogical Approach for Future Teachers..... 22

Artırılmış Gerçekliğin (Aurasma) Eğitimde Kullanımı ve Ders Kartviziti Uygulaması..... 33

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar Ve Bu Sorunların Günlük Hayatlarına Yansıması 43

İş-Aile Çatışmasının İş Yaşam Kalitesine Etkisi..... 55

Öğretmenlerin İş Değerlerinin Okul Kültürüne Etkisi 67

Sürdürülebilirlik ve Kentsel Gelişim: Türkiye Kentlerine Yönelik Çıkarımlar 78

Bilimsel Alan Gezilerinin Ortaöğretim 9.Sınıf Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ve Akademik Başarıları Üzerine Etkisi 87

Kurum İçi İletişimin Kurum Kültürü Üzerine Yansımaları 102

Erkek Ruh Sağlığı Sorunlarının Babalık Rolü Ve Çocukların İyilik Hali Üzerindeki Etkileri 117

Sosyal Bilgiler Disiplini Sadece Düz Anlatım İle Mi Yapılır? Aktif Bir Eğitim Tasarımı Olarak Planlanan "Uygarlıklar Elimin Altında" Projesi 121

Engellilik Bağlamında "Maudie: Hayatın Renkleri" Filminin Sosyolojik Analizi 141

Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Bilim İnsanına Yönelik İmajlarının İncelenmesi..... 147

Konaklama İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetim Uygulamaları: Konya İli Örneği 154

Toplumsal Cinsiyetli Robotlar..... 165

Yeni Medyada Var Olan Warez Film Sitelerinin 5651 Sayılı Kanunun Boşluklarından Yararlanarak Varlığını Devam Ettirmesi : ''Film İndir'' Anahtar Kelimesi Örneği 178

Sağlık Okuryazarlığı ve Öz Yeterlilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi..... 195

The Impact of Social Media on Understanding Consumer Behavior 208

Orta Asya'da Göç: İşçi Göçmen Akınında Yeni Eğilimler 215

Eğitim Fakültesindeki Öğrencilerin Öğretmen Eğitimcisinde Bulunması Gereken Niteliklere İlişkin Görüşleri..... 219

Üniversite Öğrencilerinin Dijital Oyun Oynama Alışkanlıkları: Selçuk Üniversitesi Örneği* 233

Bir Türk Geleneği Olan Ahiliğin Eğitim İşlevinin Sosyal Sermaye Üzerinden Okunması..... 241

Ahmet Mithat Efendi'nin (1844-1912) İnkârcı Akımlara Karşı İslam İnançlarını Müdafaası 249

Öğretmen Adaylarının Okul Tutumu Ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri 265

2023 Turizm Stratejisi Bağlamında Helal Turizm..... 269

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ve Eğitim 282

Daha Nitelikli Eğitim Için Zihinsel Engelliler Öğretmenlerinin Yaşadiği Sorunlarin Belirlenmesi Ve Çözüm Önerileri 301

Felsefî, Siyasî/Politik ve İktisadî/Ekonomik Bir Kurgunun Gerçekliğe Dönüşen Serencamı: Birey 318

Eğitimde teknoloji kullanımı (web 2.0 araçları) ile ölçme ve değerlendirmenin öğrenciler üzerindeki etkisi 330

Fene Yönelik Pedagojik Alan Bilgisi Çalışmalarında İncelenen Bileşenler ve Kullanılan Veri Toplama Araçları 335

Jeoturizm: Karapınar Örneği 344

Kazakistan'da Türkistan Kavramının Yeniden Canlanmasının Tarihi Önemi 354

Tarih Derslerinde Demokrasi Eğitimi Kapsamında Yapılan Etkinliklerin Öğrencilerin Derse Yönelik Tutumları ve Demokratik Değer Algıları Üzerindeki Etkisi 357

Sanatta Fütürizm Konulu Sosyal İçerikli Reklam Afiş Tasarımı 369

Seyyîd Seyfullâh Dîvânı'nda Dönem Eleştirisi 379

Hukuk Fakültesi Dersi Olarak Muhasebe Bilim Dalının Gerekliliği 388

Örgütsel Güvenin Okul Kültürüne Etkisi 395

Ailede, Okulda veya Birlikte Ahlâk Eğitimi 404

Sosyal Sorumluluk Projelerinde Kavramsal Sanatın Yeri Ve Önemi 410

Yetişkinlerin Sağlık Kaygı Durumu İncelemeye Yönelik Araştırma 422

Seramik Bulgulari Işığında Gemikaya Çevresi 433

BIST Turizm Endeksinde İşlem Gören Turizm İşletmelerinin TOPSIS Yöntemi İle Finansal Performanslarının Analizi ve Değerlendirilmesi 443

Matematik Öğretmen Adaylarının Akademik Sahtekarlık Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi 455

Öğretmen Adaylarının Matematik Kaygıları ve Akademik Sahtekarlık Eğilimlerinin ilişkisi 463

Pazarlama Amaçlı Sponsorluk Uygulamalarına Yönelik Tüketici Algılarının Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi 470

Online Alışveriş Yapan Tüketicilerin eWOM Arama Motivasyonlarının Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi 481

Tarih Öğretiminde Destanların Kullanılması 492

Azerbaycan Medyasının Gelişim Süreci: 1988 Sonrası Sürecin Değerlendirilmesi 507

Seçim Afişleri ile Türk Siyasal Hayatında Milli Görüş Hareketi 522

Temel Eğitim Sürecinde Etkili Aile-Okul Iletişimi 534

Üniversite Öğrencilerinin Kendini Toparlama Güçleri ile Mükemmeliyetçilik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 541

Use Of Game Technology İn Teaching Foreign Language In Primary School 549

Öğretmenlerin İş Motivasyonlarının Değişime Hazır Olma Düzeylerine Etkisi 553

Denetim Süreçlerinin Okul İklimine Katkısının Yönetici Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi 565
İşbirlikli Öğrenme Yönteminin 573
3. Ülke Öğrencilerinin İngilizce Dersine Yönelik 573
Akademik Başarı Ve Tutumlarına Etkisi 573
Öğretmenlerin Mizah Tarzlarının Örgütsel Bağlılıklarına Etkisi 580
Teknolojik Lideliğin Yönetici Tutumlarına Göre Değerlendirilmesi 590
Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algılarının Utangaçlıklarına Etkisi 597
Kaynakça 602
Okullarda Uygulanan Yıldırma (Mobbing) Sorununun Öğretmen Motivasyonuna Etkisi 605
Öğretmenlerin Stres Kaynaklarının Bazı Değişkenlerle 612
İncelenmesi 612
Tımcı Liderlik Özellikleri İle Öğretmenlerin Örgütsel Kimlik Algisina Etkisi 620
Eğitimde Pazarlama 629
Innovations in 21st century's education 632
Hastaların Sağlık Hizmeti Kullanım Durumlarının İncelenmesi 635
Sağlık Çalışanlarının Çalışan Güvenliği Algılarının İncelenmesi 642
Sağlık Çalışanlarının Medikal Turizm 650
Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi 650
Sağlık Çalışanlarının Organ Nakli ve Bağışı Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi 654
Yabancı Dil Ders Kitaplarının Kültürlerarası İletişime Katkısı 661
Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerisi ve Duyduğunu Anlama Becerisi 668
Arasındaki Etkileşim 668
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Üstbilişsel Okuma Stratejileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 675
Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersinde Verilen Ödevlere Yönelik Görüşleri ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması 681
Ortaokul Öğrencilerinin Fen Öğrenimine Yönelimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi 687
Fen Bilgisi Eğitimi Öğrencilerinin Öz Düzenleyici Öğrenme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi 693
Kur'an-ı Kerim'i Anlamada Meallerin Yetersizliği 703
Kur'an'ın Hz. Peygamber'e Tevdi Ettiği Vazifeler 717
Dezavantajlı Çocukların Okullaşma Süreçlerinde Anne Baba Eğitiminin Önemi 730
Ay' ın Hareketleri, Evreleri ve Ay Tutulması Konusuna İlişkin Başarı Testinin (AKBT) Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması 740

Fen Bilimleri 4. Sınıf Öğretmen Adaylarına Uygulanan Ay Gözlem Çalışmasının Ay' ın Hareketleri, Evreleri Ve Tutulmalar Konularının Öğretimine Etkisinin Belirlenmesi 748

Mezhepsel Taassubun Tarih İçindeki Olumsuz Tezahürleri 756

Erken Dönem Irak Hanefîlerinin Umûm-Husûs Problemlerinde İzledikleri Metodoloji ve Argümanları (Hüseyin b. Alî es-Saymerî Örneği) 772

Bilim Merkezi Etkinliklerinin Bilimsel Tutuma Olan Etkisinin Araştırılması 780

Non-Formal Öğrenme Ortamlarının Fen Motivasyonuna Etkisi: Konya Bilim Merkezi Örneği 787

Konaklama İşletmelerinin Finansman Teknikleri İle İlgili Bilgi Ve Kullanım Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Konya İli Örneği 794

Otel Yöneticilerinin Lisans Düzeyinde Eğitim Almış İş Görenleri İle İlgili Değerlendirmeleri 807

(Konya İli Örneği) 807

Tüketicilerin Kredi Kartı Kullanımı ile Finansal Okuryazarlıkları Arasındaki İlişki 819

Finansal Durum ile Tüketici Mutluluğu Arasındaki İlişki: Kamu ve Özel Sektör Çalışanları Üzerine Bir Araştırma 825

Konaklama İşletmelerinin Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi: Konya İli Örneği 831

Instagram'da Kadın Vücudunun Sunum Şekli Üzerine Örnek Profiller Üzerinden Eleştirel Bir Bakış . 842

Kamu İdarelerinde Harcama Birimleri Açısından İç Kontrol Sistemine Yönelik Genel Bir Değerlendirme 853

Çevre Muhasebesinin Türk Mevzuatı Açısından İncelenmesi 860

Çocuk İhmal ve İstismarına Multidisipliner Bir Bakış 886

Kitap İncelemesi: "Sır Versem Saklar Mısın? Bedenim Bana Ait!" İsimli Kitapların Çocuk İstismarı Farkındalığı Açısından İncelenmesi 891

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Eğitim 894

Türk Makam Müziği Ses Egzersizleri İçin Bir Yöntem Önerisi 911

Sosyal Medyanın İnşa Ettiği Yeni Kanaat Önderlerinin Markaların Ürün Tanıtımındaki Rolü: Instagram Uygulaması Üzerine Bir Analiz 922

Siyasi Tarih ve Uluslararası Hukuk Disiplinleri Arasındaki İlişki 937

Tarih Derslerinde Öğrencilere Battal Gâzî Destanındaki Öne Çıkan Değerlerin Kazandırılması 945

Erken Dönem Abbâsî Toplumunda Edebiyatın Oluşum Ve Gelişim Süreci 956

Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Okul 967

Motivasyonlarının Okul Tükenmişliğine Etkisi 967

Okul Yöneticilerinin Duygusal Zekâları İle Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki 977

"Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmenlerin Sınıf Rehberliği Çalışmalarında Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları" 988

Rehber Öğretmenlerin /Psikolojik Danışmanların Yaşadıklari Yönetsel Problemler 993

Bakım Vermekle Sorumlu Olan Kişilere Sağlanan Sosyal Desteğin Umutsuzluk Düzeyine Etkisinin İncelenmesi 999

Yabancı Dil Öğretiminde Reklamların Konuşma Becerisine Etkisi 1007

Siyaset Dilinin (Yabancı) Dil Derslerinde Kullanılması 1015

Anadolu'da Yazılmış İlk Türkçe Tıp Kitaplarından Biri Bâh-Nâme-i Pâdişâhî Tercümesi 1021

Zeki Ömer Defne'nin Şiirlerinde Konya ve Mevlânâ 1027

Türk Makam Müziği Ses Egzersizleri İçin Bir Yöntem Önerisi

Canan OLKUN, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye, canan.olgun@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan Eruzun ÖZEL, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye, aozel@yildiz.edu.tr

Özet

Bu araştırma, Türk müziği ses eğitimi lisans öğrencilerinin makamsal müzikle ses açma egzersizleri yapabilmeleri için bir öneri niteliğindedir.

Türk müziği ses eğitimi öğrencilerinin egzersizleri piyano eşliğinde çalışmasının, derse giriş aşamasında iken, makamsal müzikteki komalara uyum sağlamalarını zorlaştırdığı görülmüştür. Bu sebeple araştırmanın sorunsalı, "Türk müziği ses eğitimi öğrencilerinin makamsal müzik sistemine göre egzersiz yapamıyor olmaları" olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada konuyla ilgili gözlem teknikleri ve röportajlara yer verilmiş, birçok ses eğitimi öğrencisinin piyano eşliğinde şan tekniğiyle yapmış olduğu çeşitli egzersizler tespit edilmiştir.

Öğrencilerin Türk müziği ses açma egzersizlerine yatkınlık göstermesi ve daha sonra konuyla ilgili yapılacak çalışmalara ışık tutması amacıyla, öneri niteliğinde "alana yönelik makamsal alıştırmalar" hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk makam müziği, ses egzersizleri, şan etütleri

Abstract

This study has the characteristics of a recommendation to perform tune up exercises with modes for undergraduates studying Turkish music voice training.

It is observed that doing exercises accompanied with piano in the beginning of the class makes it difficult for undergraduates to correspond to commas in modes. Thus, the problem of this study is that, "undergraduates studying Turkish music vocal training cannot do exercises according to mode system".

In this study, observation techniques and interviews related to the subject are included and many exercises that voice training undergraduates are doing accompanied with piano with vocal technique are determined.

"Field oriented modal exercises" have been prepared in order to help students in voice training exercises and enlighten further studies to be done in the future regarding the subject.

Keywords: Turkısh mode musıc, vocal exercises, singing studies

Giriş

Müziğin tanımı; notaların insan ya da çalgı sesleriyle bir araya getirilerek belli bir duyguyu ortaya koyma sanatı olarak ifade edilir. Müzik eğitiminde de gelişim sistematik hale gelmiş, çeşitli teknikler ve metotlar oluşturulmuştur.

Bu teknik ve metotlar içerisinde müziğin en temel öğesi olan insan sesinin eğitimine büyük önem verilmiştir. Sistem temelde sesin doğru kullanılmasını amaçlamış, ancak farklılıklar göstermiştir.

Tek sesliliğe dayanan Türk Müziği'nde batı şan tekniğinden farklı olarak ses, konuşma tonuna daha yakındır. Klasik Türk Müziğinde ise ses eğitimi meşk usulü ile sağlanmaya çalışılmıştır. Geçmiş dönemlerde Türk Müziği geleneğinde nota olmamasından dolayı eserlerin ustadan çırağa kulaktan geçmesi yöntemine meşk sistemi adı verilmiştir. Osmanlı'da meşk sistemi pek çok müzik kurumunda benimsenmiştir. Bu kurumlar: Enderun Teşkilatı, Mevlevihaneler, Mehterhaneler, Mızıka-ı Hümayun ve Darülelhan gibi kurumlardır. Meşkte var olan değerlerin

kullanılmasına yönelik bir eğitim sistemi bulunmakla birlikte belli bir metoda bağlı çalışma yöntemi bulunmamaktadır. Ancak devlet konservatuarlarının kurulmasıyla sistemde değişiklikler meydana gelmiş, bu değişikliklerle birlikte geçmişte metotsallaştırılmış bir sistemin olmamasından kaynaklanan eksiklikler görülmüştür. İsmail Hakkı GERÇEK'in makalesinde bu eksikliklerden şöyle bahsedilmiştir:

"Eserlerin sağlıklı olarak aktarılıp aktarılmadığı konusunda tereddütler vardır. Ancak nota ile öğrenmeye geçildiğinde, Geleneksel Türk Müziği'nin gereği gibi aktarılmasında çok ciddî problemlerle karşı karşıya kalınmıştır. Bunlardan biri, müziğin önemli formlarından olan peşrev, beste ve semâî formları, nota ile eğitimde fedâ edilmiştir. Modern icra biçiminde sanatkâr, özel tavırlarından sıyrılıp ortak bir üslûp ile eserini icra etmek zorunda kalmıştır." (Behar, 1998, 25-26'dan aktaran Gerçek, 2008, s.38)

Günümüzde Klasik Türk Müziği ses eğitimindeki bu tarz eksikliklerden biri de derse giriş aşamasında yapılması gereken ses açma egzersizlerinin şan tekniği kullanılarak piyano eşliğiyle yapılması ve bu sebeple yetersizlik göstermesidir. Bu durum makamsal müziğe geçişte adaptasyon sorunları oluşturmakta ve komalı seslerin icrasını zorlaştırmaktadır.

Konuyla ilgili Fatma Münevver İtil Prof. Dr. Suna Çevik ve Prof. Dr. Ayşe Meral Töreyin'le yaptığı görüşmelere yüksek lisans tezinde yer vermiştir:

"TMDK Ses Eğitimi bölümünde sesi doğru ve etkili kullanmaya yönelik yapılan derslerde Batı tekniği ile ses ve nefes açma çalışmalarının yapıldığını bilmekteyiz. Bu anlamda TSM genel yapısına uygun olarak bir model geliştirilmeli ve Türk müziğinin kendi üslûp ve tavrını geliştirici nitelikte ses eğitimi çalışmalarına öncelik verilmelidir." (İtil, 2011, 34)

Türk Müziği Ses Eğitimi bölümlerinin birçoğunda tampere sisteme yönelik ses egzersizleri kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu egzersizlerin gerçekleştirilmesinde ortak bir yöntem izlenilmemektedir. Fatma Münevver İtil konuyla ilgili şu tespitte bulunmuştur:

"Günümüz konservatuvarlarında Ses eğitimi derslerine yönelik ortak bir çalışma metodu olmaması, bu alanda eğitim veren akademisyenlerin ortak bir yol izleyemediklerini göstermektedir. Bu anlamda Devlet konservatuvarlarında günümüzde kullanılan yöntemler, uzman kişiler tarafından ele alınarak belirlenmeli ve bundan sonra yapılacak çalışmalarında bu doğrultuda mevcut ses eğitimi sistemini geliştirici nitelikte oluşum göstererek yeni eğitim tekniklerinin uygulanması gerekmektedir." (İtil, 2011, 34)

Türkiye'de ses eğitimi alanında yeterli bir metodun olmaması konusunu Dr. Öğr. Üyesi Sibel POLAT ve Dr. Öğr. Üyesi Vefa TERZİOĞLU "Türkiye'deki Ses Eğitimi Uygulamalarında Öğretici Bağımlılığı ve Piyano Eşlikli Metod Yetersizliği Üzerine Bir Değerlendirme" adlı çalışmada şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Ses eğitimi alanına bakıldığında Türkiye'de herhangi bir ses egzersizi metodunun günümüze kadar oluşturulmamış olması ve öğretimde hâlâ yabancı kaynakların kullanılması alanda çok önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ses eğitiminde sadece yabancı kaynaklardan faydalanmak Türk diline uygun şarkı söyleme becerisini geliştirmek için yeterli değildir. Bu alanda çeşitliliğin arttırılması alternatif egzersizlerin oluşturulması alana önemli katkılar sağlayacaktır. Ses eğitiminde icra edilecek türün teknik açıda gelişiminde, türe özgü enstrümanların kullanılmasının da ayrıca önemli katkılar sağlayacağı unutulmamalıdır. Ses eğitimi verilen bu alanların yönelik icra türüne ve diline özgü zengin ses egzersizi metodları oluşturulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir" (Polat, Terzioğlu, 2018, 587).

Araştırmanın hazırlık aşamasında alan eğitmenlerinden görüş ve tavsiyeler alınmıştır. Konuyla ilgili Konya Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı Türk Sanat Müziği Ses Eğitimi Bölümü Öğr. Gör. Elif Bilge KURTULDU ile yapılan röportaj şu şekildedir:

"Şan teknikleri makam müziği ses eğitimi için belli bir yere kadar geçerli olmakla beraber, bizim müziğimiz için yeni tekniklere ihtiyaç mecburidir.

Ana makamlarımızın 4 lü ya da 5 lileri kullanılarak, farklı nota değer ve kalıpları kullanılarak, küçük usuller kullanılarak çalışmalar yapılabilir" (Kişisel Görüşme, 2016).

Yapılan görüşmede İstanbul Okan Üniversitesi Konservatuarı Tiyatro Bölümü ses eğitmeni Dr. Öğr. Üyesi Seta KÜRKÇÜOĞLU'nun konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

"Batı Şan tekniği ile uyarlama yönteminin kullanılmasını doğru bulmuyor, bazı egzersizlerin alana yönelik ses bölgeleriyle birlikte kullanılmasını ve öğrencinin ses intervalini zorlamadan uygulamayı doğru buluyorum.

Önerilen egzersizlerin dışında sadece doğal olarak "hançere"sinde vibrasyon hareketini diyafram ile birlikte sağlayamayan öğrenciler için yarım ses arasında hızlı zamanla iki ses arası gidip gelmek gibi bu ve benzeri ekstra çalışmalar yaptırılabilir" (Kişisel Görüşme, 2016)

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü Öğr. Gör. Özer ÖZEL Türk Makam Müziği eserlerinden seçilen belirli bölümlerin ahenk sistemine göre transpoze edilmesi ve hançere çalıştırmaya yönelik etütlerin ses egzersizlerine eklenmesini tavsiye etmiştir.

Türk müziği ses eğitimi öğrencileri, konuyla ilgili araştırma yapan kişiler ve akademisyenlerin ortak görüşü Türk müziği ses eğitimi derslerinde ortak bir egzersiz çalışmasının mevcut olmadığı yönündedir.

Yöntem

Türk Müziği ses eğitiminin geçirdiği aşamaların gözlemlere, röportajlara ve konuyla ilgili incelenen tezlere dayandırılarak yapıldığı bir çalışmadır. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuarı, Konya Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı'nda gözlemler yapılmış, öğrencilerin ve eğitmenlerin görüşlerine başvurulmuştur.

Yapılacak egzersizler sırasıyla sesi açmaya, icra edilecek eserin makamına uygun etütlerle egzersiz yapmaya ve çarpma üzerine çalışmalara uygun şekilde hazırlanmıştır.

Araştırmada 2 aşamalı bir yöntem izlenmiştir:

1. Şan derslerinde yapılan egzersizler incelenmiş ve ses eğitimi öğrencilerinden bilgiler alınarak bu egzersizler sibelius programında notaya dökülmüştür.

Notaya alınan egzersizlerin gidişatı hakkında öğrenciye fikir vermek açısından ilk örnek orijinal tema üzerine birkaç ölçü eklenerek verilmiştir. Daha sonra tema paint programı kullanılarak 3'lü, 4'lü ve 5'li çeşnilerin karar sesine uygun olarak komalar eklenerek değiştirilmiştir. Egzersizlere eşlik edecek enstrümanın Türk makam müziğine ait komaları duyurabilecek bir enstrüman olması gerekmektedir. Bu enstrümanlara örnek olarak kanun, tambur, ud ve halk müziği için bağlama gösterilebilir. Enstrüman eşliği imkânı olmayanlar için Türk makam müziği koma sesleri verebilecek bilgisayar programları (mus2 vb.) önerilmektedir.

2. Çalışılacak makam üzerinden seçilen eserlerin uygun görülen bir ya da birkaç cümlesi tema olarak seçilerek sibelius programına notaları yazılmıştır. Seçilen temanın gidişatı açısından öğrenciye fikir vermek amacıyla çıkıcı kromatik gösterimi de ilk şekilde ek olarak gösterilmiştir. Temanın diğer etüt çalışmaları makam müziği ahenk sistemine göre transpoze edilerek düzenlenmiştir. Yıldız Teknik Üniversitesi Öğr. Gör. Özer Özel'in tavsiyesi üzerine eser cümlelerinin bulunduğu egzersizlere eşlik edecek Türk müziği enstrümanı ile etütlerin gidişatına göre yalnızca ilk notanın verilmesi uygun görülmüştür. Böylece ses eğitimi öğrencileri referans olarak aldıkları ses üzerine, çalışılan ahenge uygun komalı notaları ekleyerek egzersize devam edecek ve ses açma çalışmasını yapabileceklerdir.

Ayrıca Öğr. Gör. Özer Özel'in tavsiyesi üzerine hançereyi çalıştırmak amacıyla çarpma çalışmaları da etütlere eklenmiştir.

Sınırlılıklar

1. YTÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik Toplulukları Programı şan derslerinde yapılan incelemelerle,

2. Röportaj yoluyla görüşleri alınan Selçuk Üniversitesi ve YTÜ öğretim görevlileri, İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuarı Türk Sanat Müziği Ses Eğitim Bölümü öğrencileri ve Konya Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı Türk Sanat Müziği Ses Eğitimi Bölümü öğrencileri ve eğitmenleri ile,

3. Konuyla ilgili daha önce yapılan tezlerin ve yazılan makalelerin incelenmesiyle sınırlıdır.

Ses Egzersizleri

Türk müziği ses eğitimi öğrencileri için hazırlanan egzersizlere başlamadan önce, hazırlık aşamasında dikkat edilmesi gereken unsurlar şu şekildedir.

A. Herhangi bir performansa başlamadan önce dikkat edilmesi gereken önlemlerin alınması (uykunun iyi alınması, bol su içilmesi, en az üç saat önce yemek yenilmesi, nefes çalışmaları vb.)

B. Ses egzersizlerinde öğrenciye eşlik edecek enstrüman seçimi önem taşımaktadır. Batı müziği ses eğitimi derslerinde yapılan egzersizler piyano eşliğinde yapılmaktadır. Ancak burada önerilen çalışmalarda egzersizler makamsal müziğe uygun hale getirilmek istenmiştir. Bu sebeple kullanılan enstrümanlarda Türk makam müziğine ait komaları duyurabilecek bir enstrüman olmalıdır. Bu enstrümanlara örnek olarak kanun, tambur, klasik kemençe ve ud gösterilebilir. Enstrüman imkânı olmayan öğrenciler bilgisayar ortamında komalı sesleri duyurabilen uygulamaları da kullanabilirler (örn. Mus2 okur).
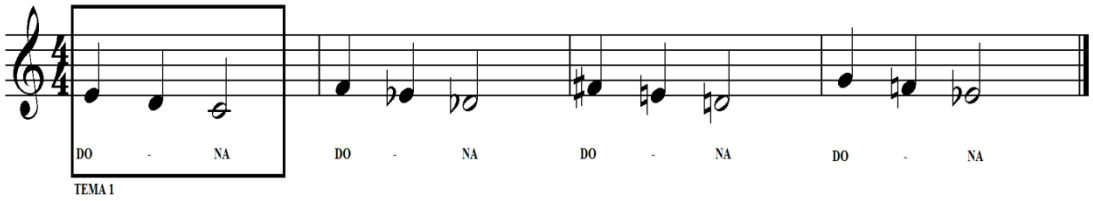
C. Öğrencinin ses özelliklerine göre metronom hızı eğitmen tarafından belirlenmelidir.

D. Egzersizler yalnızca kromatik çıkıcı olarak gösterilmiştir. Ancak öğrenciler ses özelliklerine göre egzersizleri kromatik çıkıcı ya da inici yöntemler uygulayarak çalışabilirler.
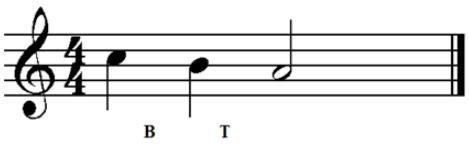
E. Çalışmada Öğrenciye referans olması amacıyla egzersizlerin altına örnek olarak “a”, “u”, “ya”, “mi” gibi heceler eklenmiştir. Eğitmenin inisiyatifine göre hecelerde değişiklik yapılabilir.

F. Referans olacak enstrümanın egzersizin yalnızca ilk notasını vermesinin öğrencinin müzik kulağını geliştirmesi yönünden yararlı olacağı düşünülmüştür.
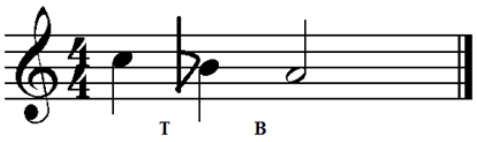
Üçlü Aralık Çalışmaları (Tema 1)

Tema 1 ve Çıkıcı Kromatik Gösterimi
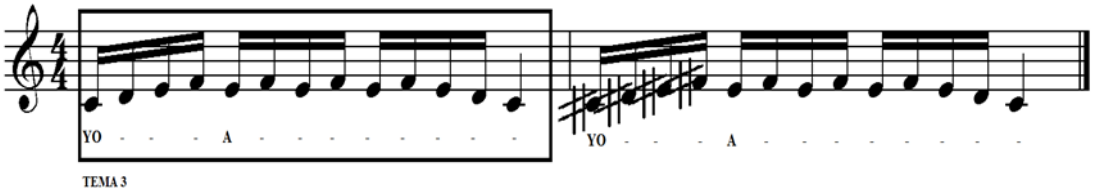

Tema 1'in La Kararlı Buselik 3'lüsü Kalıbı İle Gösterimi
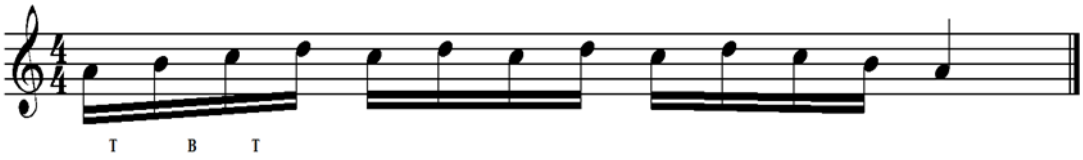

Tema 1’in La Kararlı Kürdi 3’lüsü Kalıbı İle Gösterimi
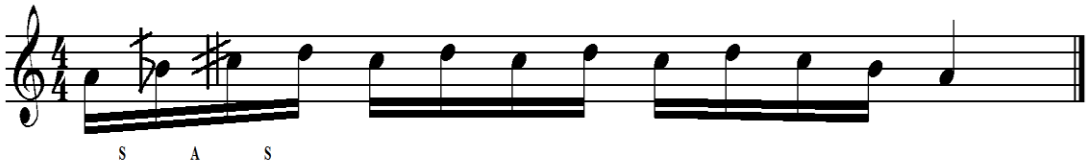
Dörtlü Aralık Çalışmaları (Tema 3)

Tema 3 ve Çıkıcı Kromatik Gösterimi
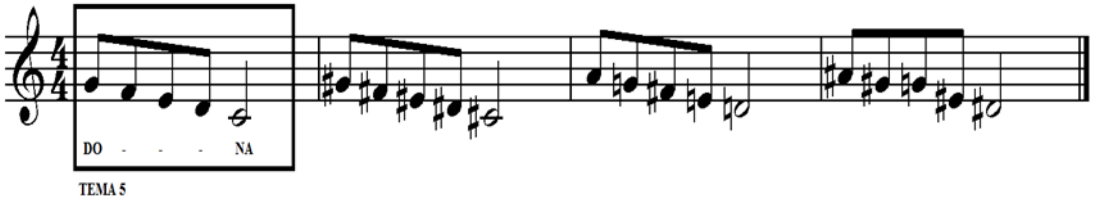

Tema 3'ün La Kararlı Buselik 3'lüsü Kalıbı İle Gösterimi
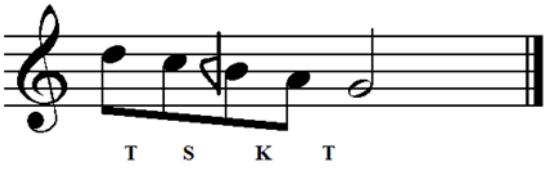

Tema 3'ün La Kararlı Hicaz 3'lüsü Kalıbı İle Gösterimi
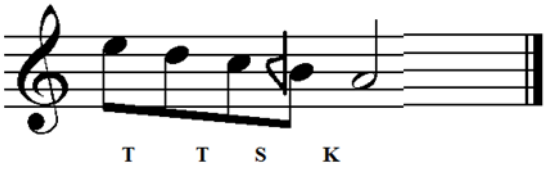
Beşli Aralık Çalışmaları (Tema 5)

Tema 5 ve Çıkıcı Kromatik Gösterimi
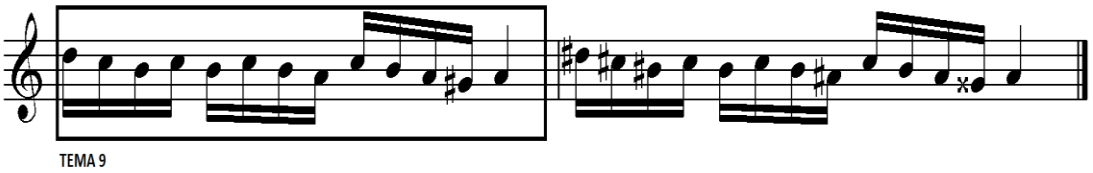

Tema 5'in Sol Kararlı Rast 5'lisi Kalıbı İle Gösterimi
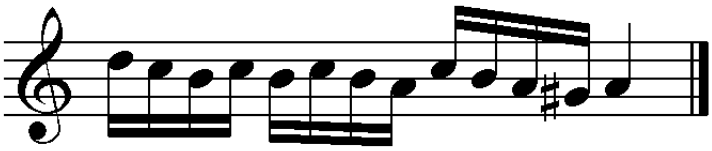

Tema 5'in La Kararlı Hüseyni 5'lisi Kalıbı İle Gösterimi

Buselik Çalışmalar (Tema 9)
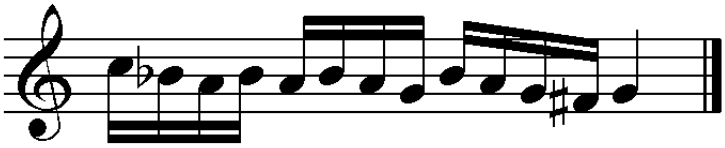
(Bir Pür Cefa Hoş Dilberdir)
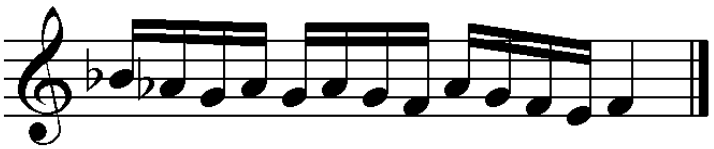

Tema 9 ve Çıkıcı Kromatik Gösterimi
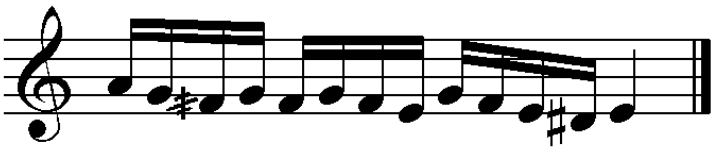

Tema 9'un Bolahenk Nısfiye Ahenginde Gösterimi
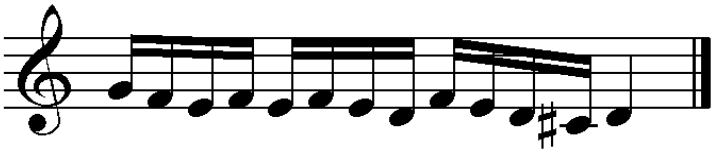

Tema 9'un Sipürde Ahenginde Gösterimi
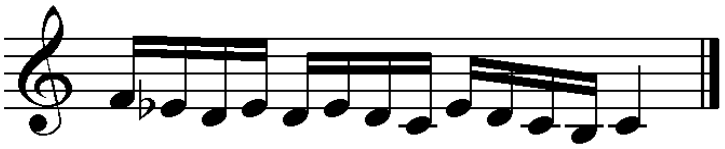

Tema 9'un Yıldız Ahenginde Gösterimi
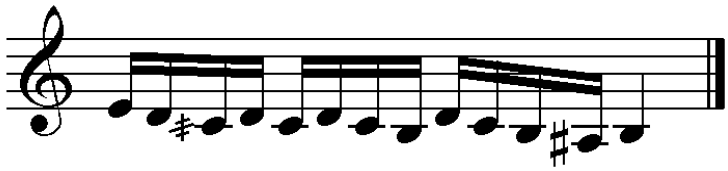

Tema 9'un Kız Ahenginde Gösterimi
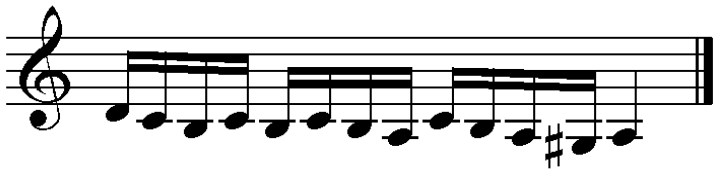

Tema 9’un Mansur Ahenginde Gösterimi

Tema 9’un Şah Ahenginde Gösterimi
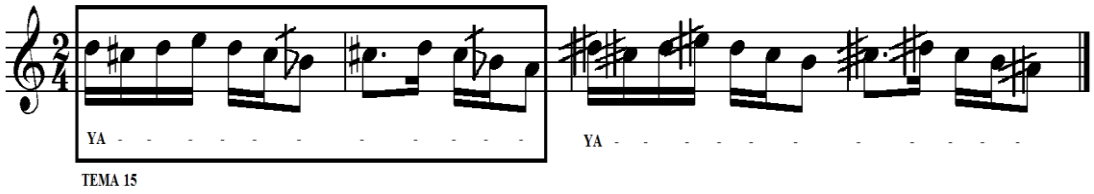

Tema 9'un Davud Ahenginde Gösterimi
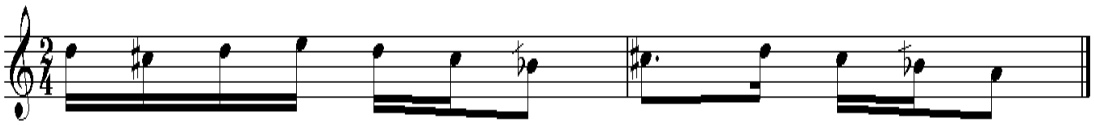

Tema 9'un Bolahenk Ahenginde Gösterimi

Hicaz Çalışma (Tema 14)
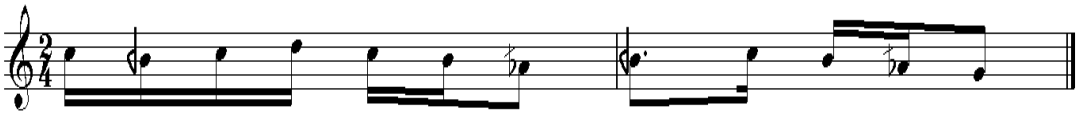
(Erkilet Güzeli)
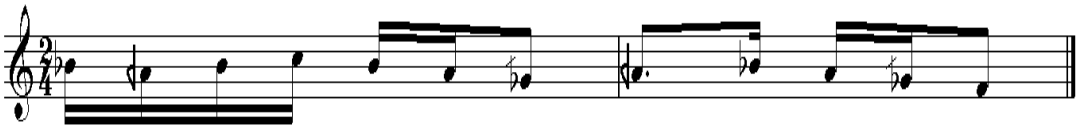

Tema 14 ve Çıkıcı Kromatik Gösterimi
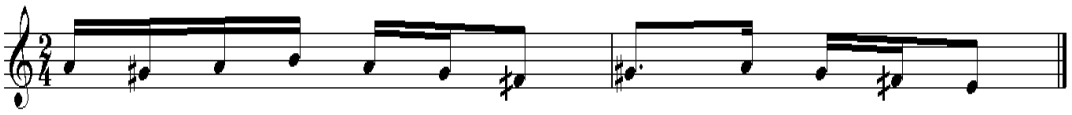

Tema 14'ün Bolahenk Nısfiye Ahenginde Gösterimi
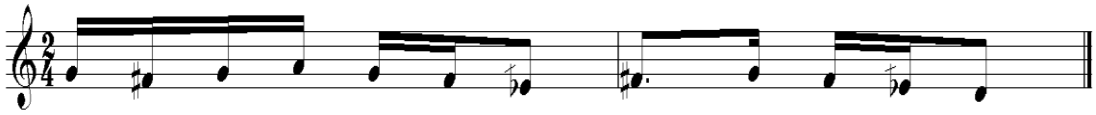

Tema 14'ün Sipürde Ahenginde Gösterimi
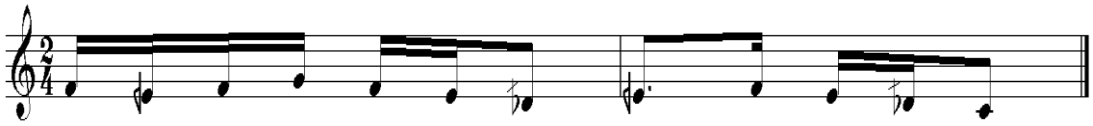

Tema 14'ün Yıldız Ahenginde Gösterimi
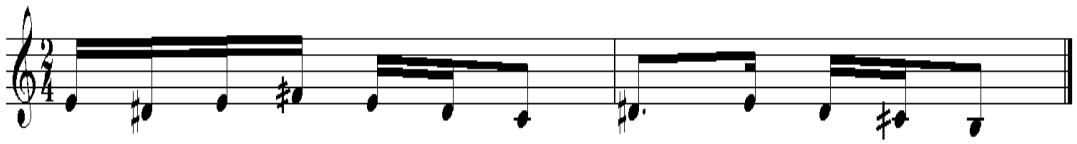

Tema 14'ün Kız Ahenginde Gösterimi
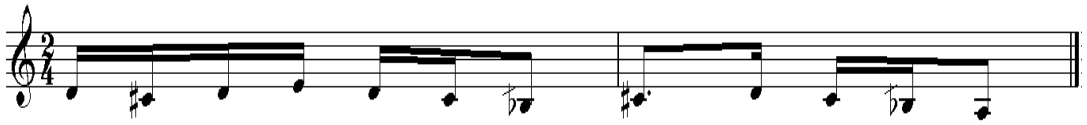

Tema 14'ün Mansur Ahenginde Gösterimi

Tema 14'ün Şah Ahenginde Gösterimi
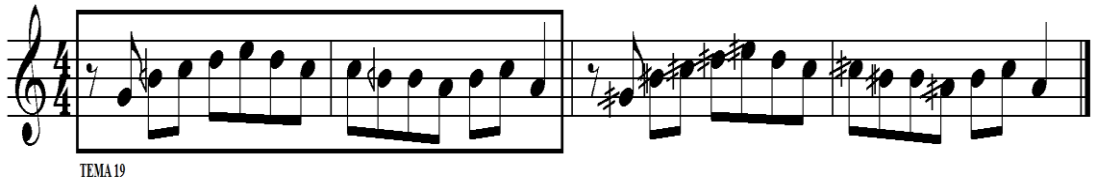

Tema 14'ün Davud Ahenginde Gösterimi
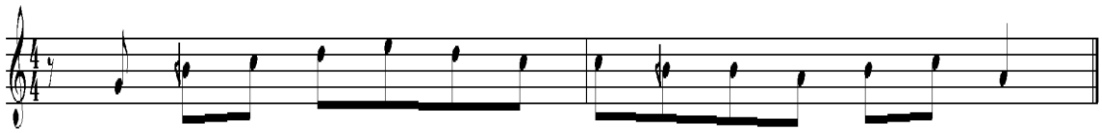

Tema 14'ün Bolahenk Ahenginde Gösterimi

Uşşak Çalışmalar (Tema 19)
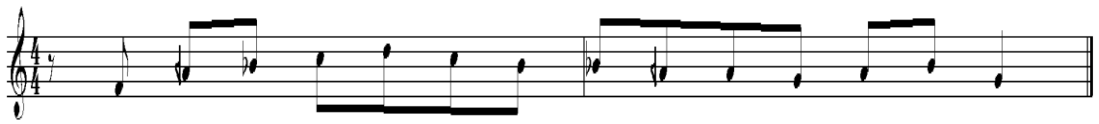
(Telgrafın Telleri)
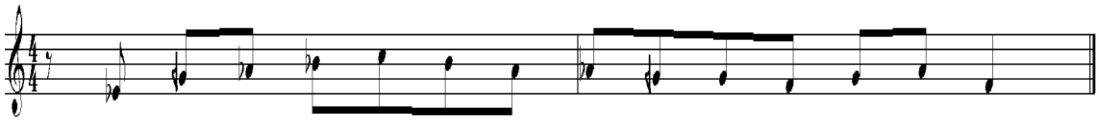

Tema 19 ve Çıkıcı Kromatik Gösterimi
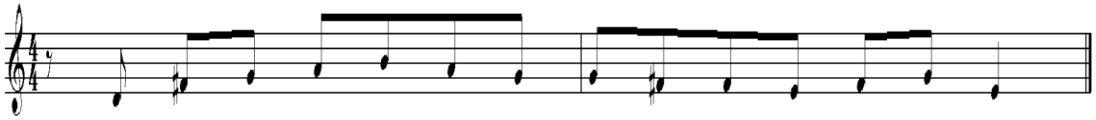

Tema 19'un Bolahenk Nısfiye Ahenginde Gösterimi
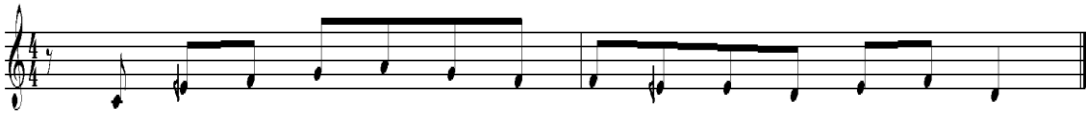

Tema 19'un Sipürde Ahenginde Gösterimi
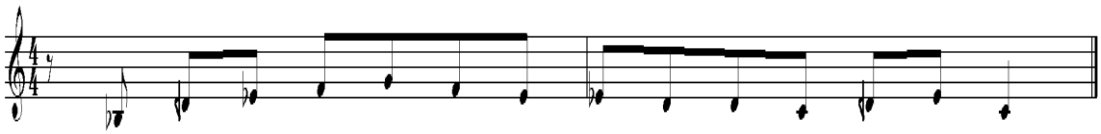

Tema 19'un Yıldız Ahenginde Gösterimi
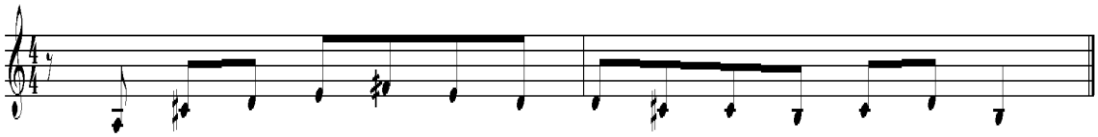

Tema 19'un Kız Ahenginde Gösterimi
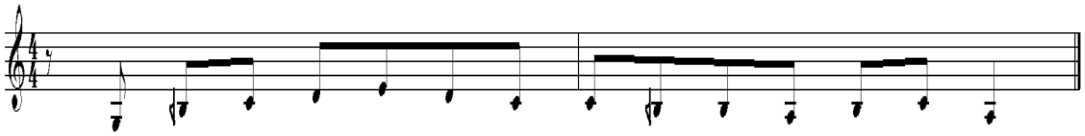

Tema 19'un Mansur Ahenginde Gösterimi

Tema 19'un Şah Ahenginde Gösterimi
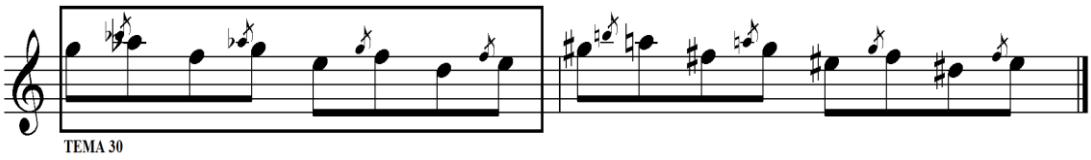

Tema 19'un Davud Ahenginde Gösterimi

Tema 19'un Bolahenk Ahenginde Gösterimi

Çarpmalı Çalışma 2 (Tema 30)

Tema 30 ve Çıkıcı Kromatik Gösterimi

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Türk müziği ses eğitiminde uygulanan ve eserlerin günümüze ulaşmasını sağlayan en önemli unsur olan meşk sistemi hakkında bilgi verilmiş, bu sistemin günümüz Türk müziği konservatuarlarının açılmasına kadar geçirdiği özellikler incelenmiştir.

Türk müziği eğitim sisteminin kurumlaşmaya başlamasından sonra gerek çalgıda gerek ses eğitiminde meşk yöntemi devam etmiştir. Bunun yanı sıra eserler notaya alındıkça branşlara yönelik eğitim metotları

oluşturulmaya başlanmıştır. Ancak ses eğitimi üzerine Türk müziğinde çalışılan eğitim yöntemleri, ihtiyaçları tam olarak karşılayamamaktadır.

Türk müziği eğitim kurumlarında ses eğitim yöntemleri yazılı kaynaklara dayandırılmadan çalışılmaktadır. Gelecek nesillere aktarımın sağlıklı olabilmesi için ses çalıştırma egzersizlerinin mutlaka yazılı olarak kaynaklara alınması, hatta yazılan bu çalışmaların metotlarla geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada gerekli görülen etütlerin oluşturulmasında iki aşamalı bir yöntem izlenmiştir.

1. Şan derslerinde gözlemlenen egzersizler komalı sisteme uygun hale getirilmiştir. Amaç ses açmak, bedeni ise daha rahat hale getirebilmek için uygun ortamı sağlamaktır.

2. Hazırlanan ikinci yöntemde ise Klasik Türk Müziği eserlerinden seçilen belirli melodik yapılar kromatik çıkıcı olarak gösterilmiştir. Eğitmenin isteğine göre bu yapılar inici olarak da çalışılabilir. Buna ek olarak Öğr. Gör. Özer Özel'in tavsiyesi üzerine eserlerden alınan bölümler ahenk sistemine göre transpoze edilerek yazılmıştır. Ayrıca Türk müziği ses icracılığında yoğun olarak kullanılan çarpma çalışmaları da etütlere eklenmiştir.

Ortaya konulan etütlerin pratikte uygulanması aşamasında Öğr. Gör. Özer ÖZEL ile yapılan çalışmalarda verimli sonuçlar alınmıştır. Ancak batı egzersizlerinin bazı çevirilerinde (rast, kürdi vb.) notaların tam olarak verilebilmesi için glisando tekniği ile seslerin bağlanması gerektiği görülmüştür.

Egzersizlerin şan derslerinde olduğu gibi Türk müziği ses eğitimi derslerinde de ses açma egzersizlerinin var olması ve metotsallaştırılması yönünde bir adım olarak Türk müziği ses eğitimi öğrencilerine yol göstermesi amaçlanmıştır.

Kaynakça

Altıntaş Özcan, Özge. (2010). *Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Uygulanan Ses Eğitimi Yöntemlerinin İncelenmesi.* AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Behar, Cem. (1998). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz***.** 10. Bs. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları.

Çölok, Ali Aziz. (2005). *Ses, nefes, konuşma ve beden ilişkisi.* Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Gerçek, İsmail Hakkı. (2008). *Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Meşk Sisteminden Notalı Eğitim Sistemine Geçişle İlgili Bazı Düşünceler.* Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (38), 151-158.

İtil, Fatma Münevver. (2011). *Türk Müziği Devlet Konservatuarlarında Okutulan TSM Ses Eğitimi Dersine Yönelik Bir Öğretim Modeli Önerisi.* SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Koral, Yudum. (2011). *Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Mezunu Solistlerin Profesyonel İcra Alanlarında Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri.* Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Özşahin, Reyhan. (2010). *İstanbul Belediye Konservatuarı'nın Türk Halk Müziği Çalışmaları*. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Polat, Sibel, Vefa Terzioğlu. (2018). Türkiye'deki Ses Eğitimi Uygulamalarında Öğretici Bağımlılığı ve Piyano Eşlikli Metod Yetersizliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi.* c. 3 s. 2: 586-598

Sefer, Erkin. (2012). *XIX. Yüzyılda Batılılaşmanın Türk Musikisi'ne Etkileri.* İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Töreyin, Ayşe Meral. (2000). Türkiye Türkçesine Uygun Şan Eğitimi. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. Sayı 583: 83-91.